

Dette værk er downloadet fra Danskernes Historie Online

Danskernes Historie Online er Danmarks største digitaliserings-projekt af litteratur inden for emner som personalhistorie, lokalhistorie og slægtsforskning. Biblioteket hører under den almennyttige forening Danske Slægtsforskere. Vi bevarer vores fælles kulturarv, digitaliserer den og stiller den til rådighed for alle interesserede.

Støt vores arbejde – Bliv sponsor

Som sponsor i biblioteket opnår du en række fordele. Læs mere om fordele og sponsorat her: https://slaegtsbibliotek.dk/sponsorat

Ophavsret

Biblioteket indeholder værker både med og uden ophavsret. For værker, som er omfattet af ophavsret, må PDF-filen kun benyttes til personligt brug.

Links

Slægtsforskernes Bibliotek: https://slaegtsbibliotek.dk
Danske Slægtsforskere: https://slaegt.dk

EBBESENS BOGHANDEL

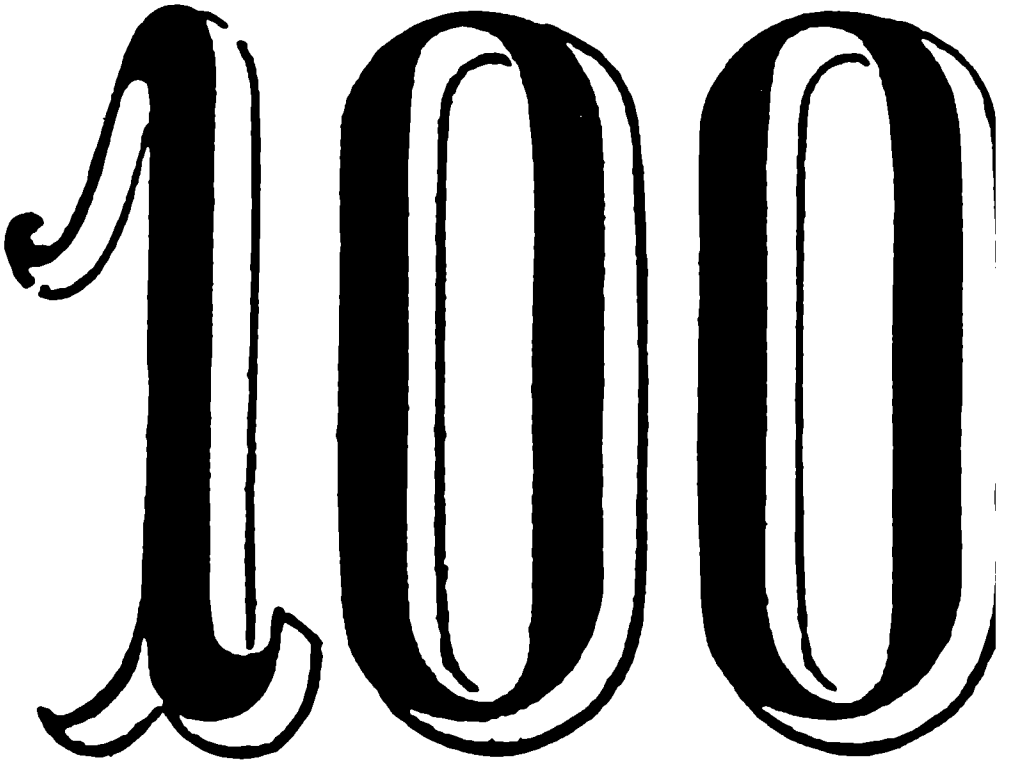

1870 - et skelsættende år i dansk litteratur og åndsliv. Da stormede naturalismens unge digtere med Georg Brandes som fører romantikkens sidste skanser. En ny tid oprandt for vort lands kultur. Kravet om sandhed og realiteter kom i højsædet. Meget blev vundet ved denne omvæltning - men noget gik også tabt; en del skønhed gik med i købet. Netop i dette betydningsfulde år åbnedes Ebbesens Boghandel i den lille købstad Frederikssund. I begyndelsen frembød forretningen et blandet udvalg af manufaktur og bøger, men efter få års forløb var der kun bøger på hylderne.

Når en forretning kan fejre sin 100-årsdag har den i sandhed bevist sin levekraft. I vor tid, hvor kædebutikker og koncerner i tiltagende grad vinder frem, må der noget særligt til, hvis en mindre virksomhed skal bestå med succes. Dette særlige ved Ebbesens Boghandel kan karakteriseres med ordene: hygge, venlighed og rigtigt udvalg. Gennem 100 år har disse tre ting været grundelementer i forretningens trivsel. Fra Ebbesens reoler har købstadens og oplandets folk igennem generationer hentet bøger til oplysning og glæde - fra Ebbesens hylder har man hentet gaven til festdagen og højtiden. Den sidste nye roman har fundet vej til hjemmene via Ebbesens disk, skolebørnene har hentet deres bøger og penalhuse her og landmanden sin almanak. Med tidernes skiften har livsindstillingen og livsstilen ændret sig, meget er forandret siden 1870 - men forretningens hygge og venlighed er bevaret, og udvalget er up to date.

Betydningsfulde personer inden for dansk litteratur har haft deres gang i den gamle forretning. Herman Bang kom ofte hos Ebbesen under sine ophold i Frederikssund. Her bestilte han de sidste nyheder fra de franske og tyske litterater - og disse indtryk fra den store verden var med til at forme hans egen fornemme kunst. Henrik Pontoppidan kiggede indenfor, når han med hest og vogn passerede købstaden på sine ture fra Hornsherred til Slangerup. Hos Pontoppidan genkender vi egnen og dens befolkning i meget af hans digtning. Martin Andersen Nexø, vor store sociale digter, havde også sin gang hos Ebbesen. Ikke blot læserne, men også forfatterne har sat pris på den særegne stemning i den gamle boghandel.

To af byens livskraftige virksomheder har begyndt deres aktivitet i boghandlerhuset. Frederikssund og Omegns Bank (nu Landmandsbanken) startede her, og Frederikssund Bogtrykkeri udførte sine første opgaver under samme tag. Ebbesens Boghandel har haft stor betydning for byen og egnen. Gennem sin handel med borgere af alle befolkningslag og aldersklasser og gennem sine leverancer til skoler og institutioner har forretningen ydet en indsats som kulturformidler. Den har været en del af byens historie. - Hans Hartvig Møller skriver i et digt: Bag ved bøgernes bjerg er et vidunderland. Mange har fundet vejen til dette vidunderland gennem Ebbesens Boghandel.

Med håbet om en god fremtid baseret på de gode traditioner ønskes den gamle boglade til lykke.

Svend Arpe.

1870

1970

H. C. Andersen

Laserne

Uden for fabrikken
stod i stakke
opstablede kludebunker,
samlede vidt og bredt fra;
hver las havde sin historie,
hver førte sin tale,
men man kan ikke høre
dem alle sammen. Nogle
laser vare indenlandske,
andre vare
fra fremmede lande.
Her lå nu en dansk las
op til en norsk las,
pæredansk var den ene,
og ravnorsk var den anden,
og det var
det morsomme ved de to,
vil hver fornuftig
norsk og dansk sige.
De kendte nu hinanden

på sproget,
uagtet hvert af disse,
sagde den norske,
var så forskelligt som
fransk og hebraisk.
»Vi gå til ås for at få det
råt og oprindeligt,
og dansken laver sig
sin suttesøde,
fade brage-snak.«
Laserne talte, og las er las
i ethvert land,
de gælder kun noget
i kludebunken.
»Jeg er norsk!«
sagde den norske,
»og når jeg siger,
at jeg er norsk, så tror jeg
at have sagt nok!
jeg er fast i trævlerne,

som urfjeldene i
gamle Norge,
landet, der har konstitution
som det fri Amerika!
det kildrer mig i trævlerne
at tænke, hvad jeg er,
og lade tanken malmklinge
i granit-ord!«
›Men vi har en litteratur!«
sagde den danske las.
›Forstår De hvad det er?«
›Forstår!«
gentog den norske,
›fladelands beboer,
skal jeg løfte ham til fjelds
og nordlyse ham,
klud som som han er!
Når isen tøer
for den norske sol,
da komme

danske pæreskuder
op til os
med smør og ost,
ret ædelige varer!
og der følger til ballast
dansk litteratur.
Vi behøve den ikke!
man undværer helst
dovent øl, der
hvor det friske væld
sprudler,
og her er det en brønd,
der ikke er boret,
ikke skvaldret europæisk
kendt ved aviser,
kammeratskab
og forfatteres
rejser i udlandet.
Frit taler jeg fra lungen, og
dansken må vænne sig

til den fri lyd,
og det vil han i
sin skandinaviske klamren
til vort stolte klippeland,
verdens urknold!«
»Således kunne nu aldrig
en dansk las tale!«
sagde den danske.
»Det er ikke vor natur.
Jeg kender mig selv,
og som jeg ere alle
vore laser,
vi ere så godmodige,
så beskedne,
vi tro så lidet om os selv,
og det vinder man rigtignok
ikke noget ved,
men jeg kan
så godt lide det,
jeg finder det så yndigt!

For resten,
det kan jeg forsikre Dem,
kender jeg tilfulde
min egen gode bonitet,
men jeg taler ikke om den,
sådan fejl
skal ingen kunne beskylde
mig for.
Jeg er blød og bøjelig,
tåler alt,
misunder ingen,
taler godt om alle,
uagtet der er ikke
meget godt at sige
om de fleste andre,
men lad dem om det!
jeg gør nu altid.
Grin af det, for
jeg er så begavet!«
»Tal mig ikke dette

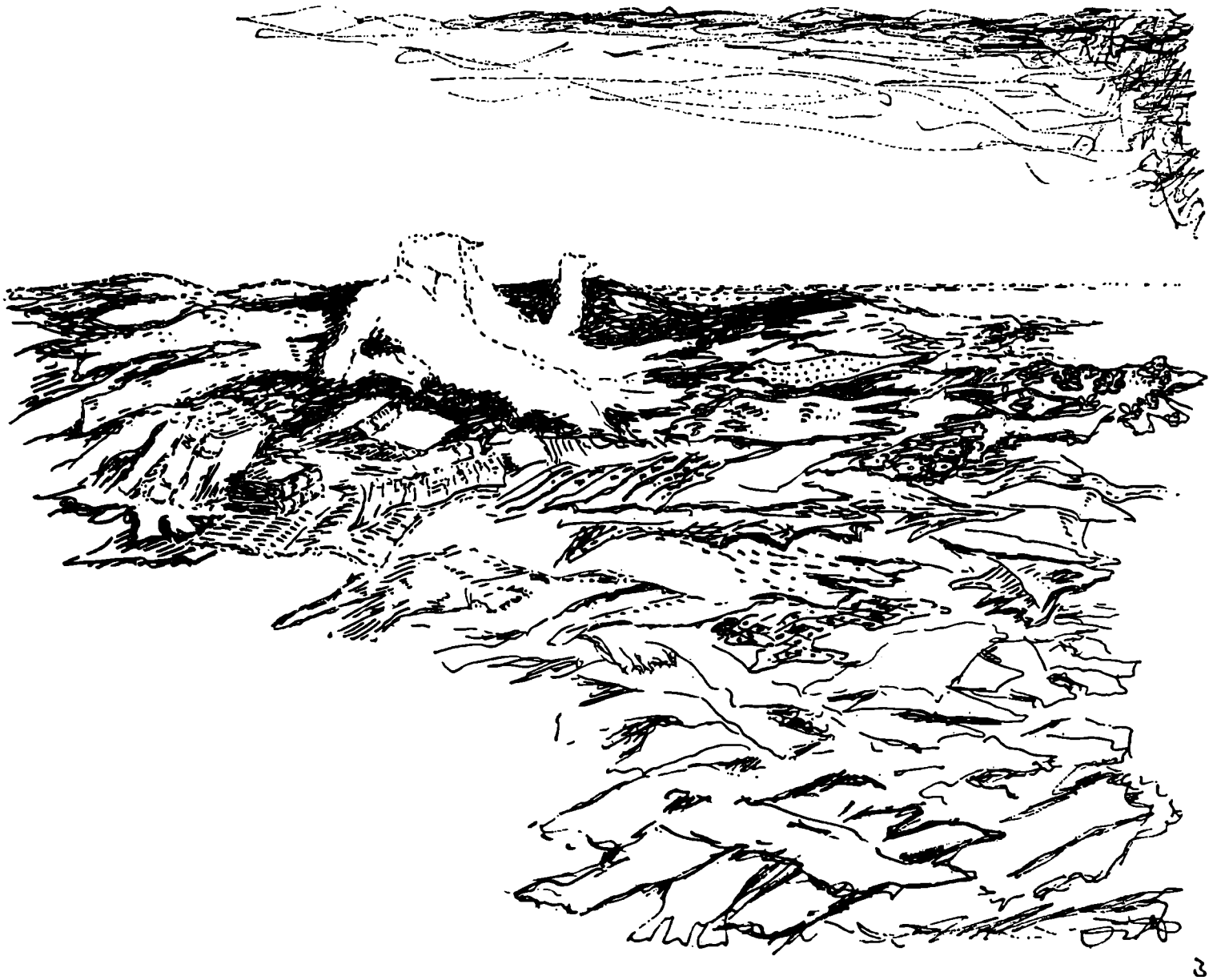

fladelandets
bløde klistersprog,
jeg vamles ved det!«
sagde den norske og
løste sig i vinden
fra bunken
og kom over i en anden.
Papir blev de begge to, og
tilfældet ville,
at
den norske las
blev et papir, hvorpå
en nordmand
skrev et trofast elskovsbrev
til en danske pige,
og den danske las
blev manuskript
for en dansk ode
til pris for
norges kraft og herlighed.

Der kan også
komme noget godt
ud af *laserne*,
når de først ere
af kludebunken
og forvandlingen er sket
til sandhed og skønhed,
de lyse i god forståelse,
og i den er velsignelse.
Det er historien, den er
ganske fornøjelig og
fornærmer aldeles ingen
uden - *laserne*.

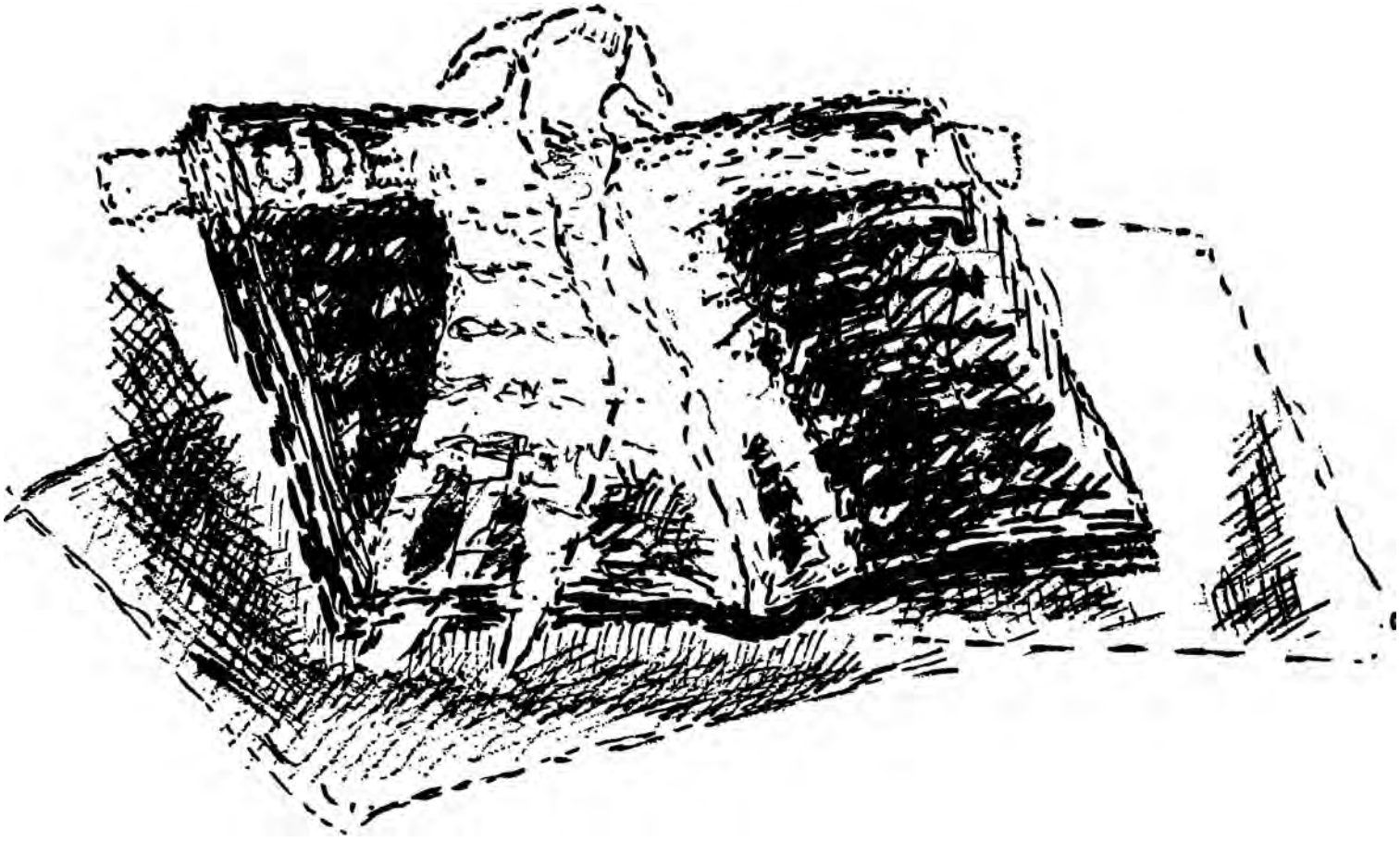

1870

1970

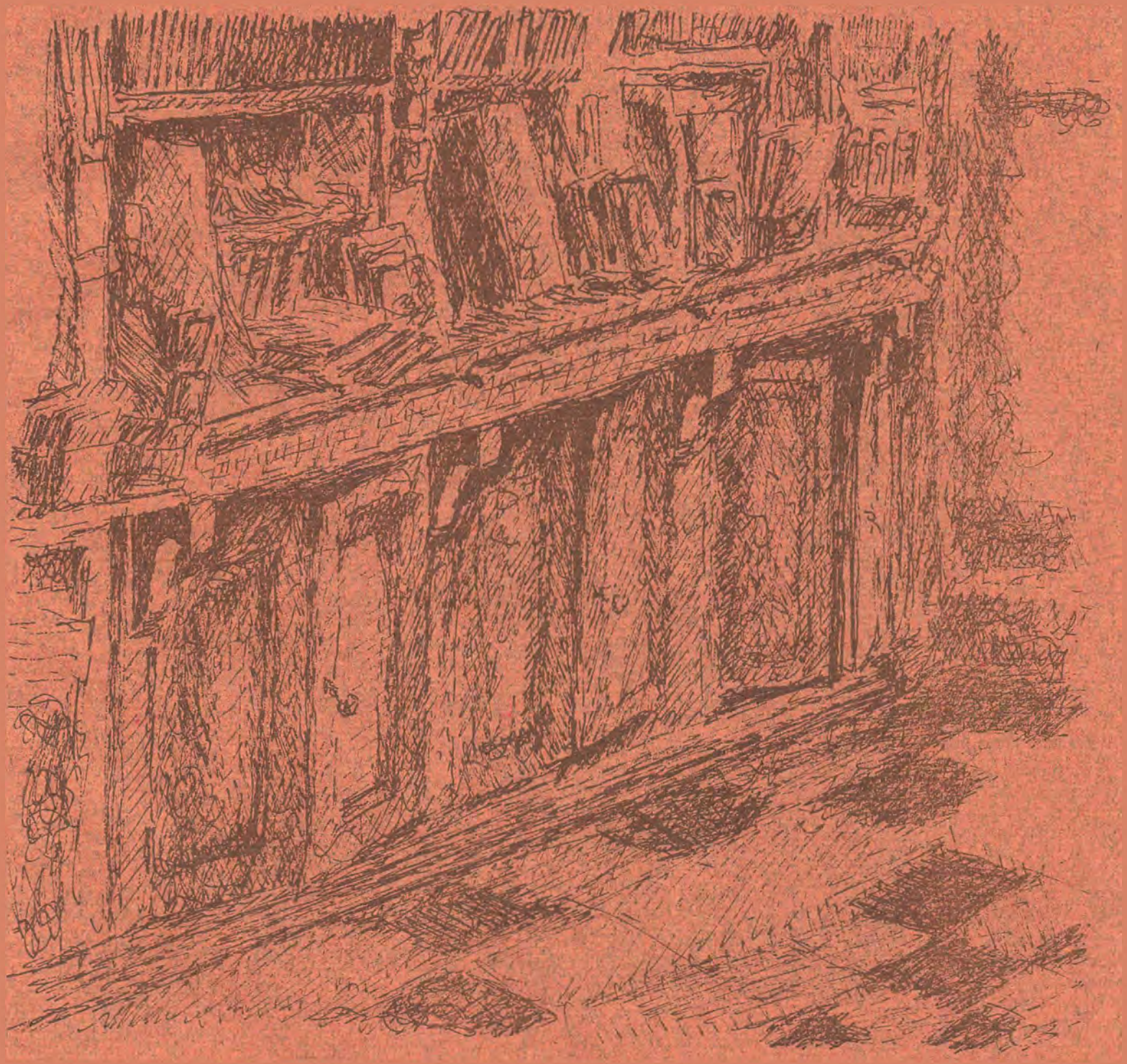

BOG
1964

EBBESENS BOGHANDEL

etableredes i april 1870 i Frederikssund af Jørgen Jørgensen Ebbesen,
f. 21. marts 1840 i Hygum ved Ribe, som allerede i 1868 havde
startet manufakturhandel samme sted.
1. oktober 1912 blev boghandelen overtaget
af Knud Valdemar Nielsen, f. 11. juni 1888 i Holbæk.
Endelig 1. januar 1922 købte Rasmus Christian Rasmussen,
nylig hjemvendt fra lang tids ophold i Østen,
såvel boghandel som ejendom.
R. C. Rasmussen, f. 4. maj 1876, døde 5. juli 1941,
hvorefter hans hustru, Gerda Hastrup Rasmussen, indtil sin død
21. januar 1966 fortsatte forretningen med sin datter,
fru Else Kølby, som daglig leder.
Fra sidstnævnte tidspunkt fortsætter Else Kølby virksomheden
som indehaver i den smukke statelige ejendom,
som i sin tid har givet husly for vidt forskellige firmaer
og institutioner.

H. C. ANDERSEN

Laserne

er udsendt i anledning af 100 års jubilæet den 1. april 1970 for
Ebbesens Boghandel, Frederikssund.
Bogen er trykt i 400 nummererede eksemplarer;
ingen kommer i handelen.
Bogens illustrationer er tegnet af grafikeren Markan Christensen,
tilrettelægningen foretaget af Bent Wulsten.
Teksten er udført i håndsats med Times Antikva.
Clicheerne er fremstillet af Kjøbke og Colour Lith Reproduktion A/S;
trykning og bogbinderarbejde er udført af henholdsvis
Nørbys Bogtrykkeri og Gornitzka's Bogbinderi.
Dette eksemplar har nr.

356

KURIOSA

OM ANVENDELSE AF PAPIR OG SKRIFT TIL

Laserne

Det hvide papir anvendt i denne publikation betegnes af
De Forenede Papirfabrikker som Glittet Stribet Extrafint Postpapir
og har været i produktion indtil 1969,
hvor fremstillingen ophørte.
En del af sidste fabrikation var oprindelig beregnet
til kuverter
(se den specielle baneretning – diagonalt – i denne publikation)
men har således, jfr. Laserne, fået en anden skæbne.
Tekstskriften Times, skåret af Stanley Morrison, blev anvendt
første gang i The Times 3. oktober 1932 og har siden
i stor udstrækning været anvendt til mangfoldige bogtrykproduktioner.
Titelskriften »H. C. Andersen – Laserne« er støbt hos
Schriftgiesserei Flinsch, grundlagt 1828 og med to så forskellige
domiciler som St. Petersburg og Frankfurt a.M.
I et digert værk med tusindvis af skriftsnit, ornamenter
og andet skriftmateriale gengives den kun i én størrelse – 60 punkt –
betegnet som Zierschrift no. 1129.
Denne skrift er stadig i trykkeriets besiddelse.